

Z B O R N Í K

č í s l o 1

k

M I L Ě N Í U

P R Í C H O D U

K R E S Ť A N S T V A

D O

R U S K A

9 8 8 - 1 9 8 8

V Ježišovi Kristovi za ekumenickú
jednotu všetkých kresťanov !

O B S A H :

- Pápežský ruský seminár.
 - Otec Vendelín Javorka.
 - Katolícky ženský kláštor v Ríme,
Uspeuskij nonastyr.
 - Otec Leonid Fedorov.
 - Otec Bohuslav :
- O filozoficko - náboženských seminároch
v ZSSR.
- Páter Tomáš Špidlík :
- Kardinál Izidor z Kyjeva
o jednote Cirkvi.

Pápežský ruský seminár.

Pred októbrovou revolúciou v roku 1917 mala každá katolícka diecéza v Rusku svoj vlastný seminár a okrem toho bol v Petrohrade vynikajúci ústav pre teológiu, tzv. Cirkevná katolícka akadémia. Na týchto školách sa študoval a používal latinský rítus, ktorý jedine mohli používať ruskí katolíci, ako to povolovali úrady. Akýsi zárodok seminára pre ruských katolíkov byzantského rítu /obradu/ vznikol v Belgicku niekoľko rokov pred I. svetovou vojnou. Za tým účelom bol pre ruských seminaristov zriadený dom na štúdium teológie, vedený francúzskymi jezuitmi. Ale vojna v roku 1914 a predovšetkým potom revolúcia v roku 1917 donútila všetky tieto školy a ústavy, ako v Rusku tak aj v cudzine, uzavrieť, takže už nebol žiaden seminár, v ktorom by sa mohli budúci Ruskí katolícki kňazi vychovávať a študovať.

Keď októbrovou revolúciou sa dostali k moci Sovietsi, prvým ich nariadením bola odluka Cirkvi od štátu. Týmto zákonom najvyššieho Sovietsu bola cirkev zbavená všetkých svojich majetkov a škôl a vydaná napospas štátu. Lebo táto odluka nebola myslená v liberálnom západnom zmysle ako "slobodná cirkev v slobodnom štáte", ale v zmysle marxistickom, ktorý náboženstvo pokladá za súkromnú vec občana. Dekrétom mala byť v prvom rade postihnutá pravoslávna cirkev, ktorá bola považovaná za eminentného spojenca cárizmu, ale prakticky boli postihnuté všetky cirkvi, kresťanske aj nekresťanské.

Následkom dekrétu bola katolícka cirkev, tak ako iné cirkvi v Rusku, považovaná za jednoduché združenie veriacich, nepoužívala ovšem ani všetky práva, priznané iným odborným a kultúrnym organizáciám. Nová konštitúcia SSSR určovala v polovici roku 1918 podľa čl. 13, že "náboženská a protináboženská propaganda je dovolená každému občanovi." Neskoršie však ďalšie vládne nariadenia mali za cieľ oslabiť rodinné väzby a znížili autoritu rodičov u detí, ktorí zostali veriaci,

pretože režim ich chcel vychovať k ateizmu. Za občianskej vojny v rokoch 1917-1921 a v období hladu /1921-23/, keď núdza bola prekážkou konsolidácii revolúcie, príkre opatrenia proti náboženstvu a Cirkvi boli prevádzané s nerovnakou inteligenciou. Potom ale represívne opatrenia nadobudli systematickú formu, vyvrcholené v období stalinskej diktatúry. Zatiaľ čo ateistická propaganda zostávala rovnako aktívna, periódy divokého prenasledovania sa striedali s obdobím pomerného kludu.

Na konci roku 1923 všetky katolícke biskupstvá, existujúce v Rusku, boli už zbavené svojich hodností - po hlučných procesoch pre "kontrarevolučnú činnosť" boli alebo odsúdení na smrť, alebo väznení, alebo deportovaní na Sibír. A likvidácia katolíckeho episkopátu bola v dobe, kedy do Ruska prišla pápežská misia, aby v období všeobecnej núdze prispela k zmierneniu strašného utrpenia. Moskovská vláda síce v marci 1922 vyslanie misie povolila, ale potom trvala na tom, aby mala diplomatický charakter. Bolo jasné, že Sovietsi chceli toto využiť v jednaniach o uznanie revolučnej vlády, ktorú viedol minister Čičerin so západnými krajinami. Pápež Pius XI. dal však radšej prednosť tomu, aby misia mala iba pomocný charakter a keď prijal podmienku, že sa zdrží akejkoľvek náboženskej činnosti, žiadal, aby misii bola priznaná rovnaká nedotknuteľnosť, ako misii americkej. Uistenie obdržal. Neskoršie pápež vládam, zastúpeným pri Svätej Stolicí kládol na srdce, aby pri jednaniach o normalizáciu vzťahov s SSSR nezabudli žiadať úplnú slobodu svedomia a slobodu verejných i súkromných náboženských úkonov a tiež, čo je predpokladom takejto slobody, právo Cirkvi vlastniť časné statky.

Pretože diecézy boli zbavené hodnostárov a počet kňazov sa veľmi zmenšil, snažila sa Svätá Stolica túto ťažkú situáciu nejakým spôsobom zlepšiť v roku 1926, napr. zriadením inštitúcie apoštolských administrátorov, čo by zodpovedalo novým podmienkam. Noví administrátori boli však

väčšinou hneď zavretí a tí čo zostali, nemali potrebnú slobodu, aby mohli na zverených úkoloch pracovať. V období najhoršej Stalinovej diktatúry boli aj oni odsúdení -- bez súdu -- na nútené práce. Na konci roku 1929 vykazoval zoznam uväznených a na Sibír deportovaných kňazov 114 mien.

A práve v tom istom roku Pius XI., ktorý k Rusku prechovával zvláštnu lásku, rozhodol sa zriadiť v Ríme ruský seminár, podobne ako už existujúci seminár francúzsky, nemecký, americký a iné.

A tak teda v roku 1929 vzniklo COLLEGIUM PONTIFICIUM RUSSICUM /Pápežské ruské kolégium/.

Krátko predtým bola kanonizovaná sv. Terézia od Ježiša - Sancta Tereza del Bambino Jesu, ku ktorej príležitosti dostali karmelitánky z Lisieux mnoho bohatých darov. Tieto ich dali pápežovi, ktorý ich použil na stavbu ruského seminára, ktorému za patronku dal novú svätú. Novému ruskému semináru bol taktiež odovzdaný starý románsky kostol sv. Antona Pustovníka na námestí Santa Maria Maggiore, ktorý je v jeho blízkosti. Vedenie Russica bolo zverené otcom zo Spoločnosti Ježišovej. Aby seminaristi dokonale splnili slová sv. Pavla "Všetkým stal som sa všetko" /1. Kor 9, 22/, je podľa pravidiel a priánia pápeža nutné, aby dokonale vnikli a splynuli s duchovnou tradíciou Ruska a používali podľa nej byzantský rítus aj v Ríme.

Čo je však presne úkolom pápežského kolégia ?

Študenti Russica boli už pred II. vatikánskym koncilom vedení a zameriavani na pastoračnú činnosť priamo v Rusku, až to raz bude možné a na pastoračnú Rusov, rozptýlených po svete, a to v priamej a paralelnej spolupráci s ortodoxným klerom. išlo o to, pripraviť kňaza pre skupiny katolíkov ruského rítu vo východnom Poľsku alebo tiež pre malé katolícke farnosti byzantského obradu, ktoré sa vytvorili v samotnom Rusku. Sotva však vyšli prví kňazi z Russica, začala II. svetová vojna. Nielen v Rusku, ale aj vo východných provinciách Poľska boli uzavreté a zničené všetky katolícke komunity ruského obradu.

Sovietská vláda videla vo Vatikáne a v "kato-
 líckej internacionále" najväčšiu prekážku expan-
 zie komunizmu vo svete a nestrpela na svojom ú-
 zemí cudzie authority, ani špirituálne. Aby ob-
 medzila možnosť vplyvu a akcie katolíckej cirkvi,
 urobila posledné energické protiopatrenie.

Kňazi, ktorí vyšli z Russica, pomáhali potom
 v zajateckých táboroch a ruským utečencom v Ta-
 liensku, Francúzsku, Nemecku a v iných krajinách.

V týchto táboroch vznikla spolupráca medzi
 utečencami- pravoslávnyimi kňazmi, ktorá ako vie-
 me sa veľmi rozvinula po II. vatikánskom koncile.

Na začiatku to bol nový druh apoštolátu medzi
 katolíkmi, ktorý neskoršie sa stal záslužnou čin-
 nosťou v prospech všetkých utečencov a zahrňal
 aj iné inštitúcie.

Zhromažďoval v internátoch ruskú mládež a
 staral sa o ňu. A všetká táto činnosť vyvolávala
 hlbší záujem o drámu rozdelenia kresťanov a väč-
 šie porozumenie pre jednotu medzi Východom a Zá-
 padom, ktorá by sa mala uskutočniť.

Potom prišiel II. vatikánsky koncil. Ako vie-
 me, ruská pravoslávna cirkev hneď na začiatok
 koncilu ^{vyslala} svojich pozorovateľov. Tí však bez pomo-
 ci tlmočníka, ktorý by bol schopný okamžite pre-
 ložiť cirkevnú latinčinu do ruštiny a z ruštiny
 do latinčiny, nemohli z rečí koncilových otcov
 nič porozumieť, ani pri vzájomných diskuziách.
 Takého pohotového prekladateľa, akého nemohli
 dodať ani najlepšie školy Berlitsové, našla
 Svätá Stolica v osobe otca Kulika, gŕchovanca
 Russica. Otec Kulik /zomrel 17. oktobra, 1966/
 zoznámil kňazov Russica s kňazmi a teológmi
 z Moskvy. A títo poznali, že majú v Russicu
 priateľov, ktorí poznajú ich reč, ich tradície
 a ich ťažkosti a ktorí ochotne s nimi chcú pra-
 covat' pre kráľovstvo Božie. Tak vzniklo medzi
 Russicom a ruským pravoslávnyim klérom ozajstné
 priateľstvo, ktoré v priebehu rokov rástlo.
 V roku 1966, keď leningradský metropolita Niko-
 dém navštívil Rím, priniesol Russicu ako dar
 veľkú ik nu kazanskej Matky Božej a pri svojom

na letisku daroval svoj nádherný modrý plášť metropolitu. Povedal: "Chcem dať Russicu najcennejší dar, vec akú mám, ako svedectvo svojej lásky..."

Dnes, po 50 rokoch spoločného utrpenia, po rozhodnutiach II. vatikánskeho koncilu, po prehíbení ekleziológie, je ešte väčšie pochopenie pre spoluprácu s pravoslávnyim klérom, ako najviac je to možné.

Pre toto všetko bol teraz účel Russica upresnený a rozšírený v tomto ekumenickom výhľade.

V prvých oktobrových dňoch roku 1967 sa zišli v Rocca di Papa /pri Ríme/ skupiny katolíckych kňazov, ktorí sa zaoberajú pastoráciou pre Rusov a formulovali hlavné myšlienky Russica v nasledujúcich bodoch :

- a/ šíriť globálne medzi katolíkmi na Západe poznanie a pochopenie východnej tradície v celej jej hĺbke a skutočnosti, včítane obsahu východného rítu.
- b/ Vychovať kňaza tak, aby dobre pochopili Rusko a ruskú cirkev, tak, aby mohli byť v týchto otázkach schopní poradiť tým, ktorí by sa nimi chceli zaoberať.
- c/ Hlboko vniknúť do ducha a základov východnej teológie a hľadať v nej inšpiráciu pre teológiu katolícku.
- d/ Pomáhať v smere duchovnom ruským katolíkom takým spôsobom, aby nemohlo vzniknúť zdanie, že sú konkurenciou ortodoxných farností.
- e/ Spolupracovať s ortodoxnými na poli vzrastu kresťanstva v Rusku.

Zhromaždenie trvalo tiež na tom, že je potrebné, aby seminaristi objektívne študovali marxistické doktríny takým spôsobom, ako sú dnes v Rusku podávané.

... o ...

Nie je potrebné zdôrazňovať, ako usilovne sa Svätá Stolica snažila, aby sa otvorili hranice, aby sa kresťanská jednota obnovila a aby ruský

seminár, tak ako ostatné národné semináre, mohol byť vedený Rusmi a navštevovaný študentami z Ruska. Prvý krok na tejto ceste bol urobený roku 1968. 17. januára toho roku mohol naozaj otec Paolo Mailleux, rektor seminára, povedať : "Russicum už hostilo dvoch pravoslávnych kňazov z Moskvy, ktorí prišli do Ríma, aby zdokonalili svoje teologické štúdia."

V roku 1970 sú hosťami dvaja študenti z Belehradu a jeden z Prahy a v marci sa očakávajú ďalší dvaja z Moskvy. Hoci ešte stále zostávajú mnohé prekážky na ceste úplného zblíženia, katolícka cirkev nemôže byť k Rusku ľahostajná, žije naopak v očakávaní a nádeji podľa hesla Pia XI.: "Contra spem in spem." Katolícka cirkev nemôže zanedbávať krajinu, ktorá samotná je kontinentom: samotný Sovietský zväz má rovnaký počet obyvateľov ako Severná Amerika, väčší počet ako Južná Amerika a Afrika.

"Rusko má svoju vlastnú kultúru, veľmi bohatú kresťanskú tradíciu, často sa doplňujúca tradíciou západnou, má veľkú prestíž".

Nakoniec, po II. vatikánskom koncile sa posilnili vzťahy medzi ruskou pravoslávnu cirkvou a cirkvou rímskou. Nemôže sa preto iba od ruských teológov žiadať, aby sa naučili západným jazykom za účelom uskutočnenia plodného dialogu. Tiež katolícki duchovní sa musia učiť rusky a vniknúť do tradície ruskej cirkvi, aby mohli viesť dialog s požadovanou oprávnenosťou a aby tiež mohli dať Rusku všetkú duchovnú pomoc, keby táto bola požadovaná.

V príprave a školení takýchto kňazov sa pripisuje veľký význam byzantskému rítu. Tento rítus, ako nám vysvetlil otec Mailleux " je zvláštny spôsob kresťanského života, o ktorom nestačí si iba prečítať v knihách, aby sa naozaj poznal: je potrebné, aby sme ho sami vnútorne prežili." Aby študenti toto všetko poznali, aby poznali Rusko čo najlepšie s jeho kresťanskými tradíciami, počas štúdií sledujú ruský byzantský rítus, snažia sa poctivo objaviť všetky jeho hodnoty

a predovšetkým nechávajú ich preniknúť svojim vlastným duchovným životom bez toho, aby sa zanedbali ostatné duchovné predpoklady, ktoré sa v priebehu storočí v cirkvi všeobecnej nazhromaždili. Naučia sa pre budúcnosť v sebe samých " v kresťanskej viere a nádeji nechať vyrásť onem zmysel úplnej pohotovosti ku službám Cirkvi a ruskému ľudu, aby tak čo najlepšie vyhovelí budúcim pastoračným potrebám."

Na filozofické štúdiá prijíma Russicum zásadne iba kandidátov, ktorí po filozofickom štúdiu sa chcú špecializovať na marxizmus-leninizmus, tak ako sa dnes vysvetľuje v ZSSR a dosiahnúť z tejto látky doktorát. Možné sú výnimky,

Naproti tomu pre štúdium teológie prijíma Russicum okrem ruských kandidátov tiež mladých mužov z iných krajín, ktorí už štúdium filozofie ukončili inde a chcú všetok čas a úsilie venovať štúdiu ruského jazyka.

Pokiaľ však sú voľné miesta, Russicum prijíma tiež seminaristov slovanského pôvodu s príbuznými tradíciami /Karpatských Rusov, Srbov, Bulharov, atď./- podmienkou je, že sa naučia po rusky a loyálne sa prispôbia pravidlám domu. Taktiež sú vítaní diecézni kňazi alebo veriaci, ktorí sa chcú naučiť rusky a poznať duchovné tradície Ruska, alebo kňazi, ktorí už reč ovládajú a chcú si prehĺbiť poznatky marxizmu-leninizmu. Pre tento účel má Russicum a pápežský Východný ústav, ktorý s Russicom susedí, bohatú špeciálnu knižnicu, z ktorej možno čerpať k prácam na dosiahnutie akademickej hodnosti. Ako pomoc slúžia na Orientálnom ústave rôzne kurzy a ochotne pomáha aj profesorský zbor.

Podmienky prijatia na Russicum sú nasledovné :

- 1/ Uchádzač musí má ozajstné prianie slúžiť Kristovi a Cirkvi ako kňaz ruského obradu /tzn., že napr. také pohnútky, ako je záľuba v ruskej ľudbe, ikonografii, ruskom ríte, nestačia a neobstály by v dlhej skúške a v námahe štúdiijného času/.

- 2/ Musí byť pohotový vykonávať kňazský úrad tiež inde, keď by to nebolo možné medzi Rusmi.
- 3/ Musí mať aj ostatné patričné predpoklady pre kňazstvo, vedieť po rusky, sledovať byzantsko-slovanskú liturgiu nielen v Russicu, ale i ďalej, keby to pastorácia vyžadovala.
- 4/ Musí mať také zdravie, aby sa mohol úplne venovať povinným štúdiám a tiež intelektuálne vložky, aby mohol dokončiť akademické štúdia filozofické a teologické. Lebo dnes Rusko nemá žiadne katolícke semináre, okrem toho má iba tri semináre ortodoxné, s obmedzeným počtom seminaristov a s minimálnymi pracovnými pomôckami. Preto je tam veľmi ťažké vychovávať dobrých odborníkov, hlavne pre biblickú exegézu, patrologiu, cirkevnú históriu, sociológiu a vôbec pre všetky odbory teologické a filozofické. Predpokladá sa, že tým, že sú pre všetky tieto disciplíny vychovávaní odborníci, ktorí ich môžu prednášať po rusky, v budúcnosti bude môcť byť kresťanskému Rusku preukázaná služba.
- 5/ Uchádzač musí mať predpoklady, ktoré sa tiež vyžadujú pre štúdium moderných jazykov.
- 6/ Musí sa podrobiť skúške spoločenskej a musí mať prispôsobivosť.

Je tu však ešte jedna - a to zvláštna podmienka. V Rusku, ako vieme, neexistujú katolícke diecézy a nikto nemôže do budúcnosti predpovedať, aká budú možnosť pre pastoračnú činnosť. Aby nedošlo k tomu, že po skončení štúdia na Russicu boli by kňazi bez biskupa a bez práce, Svätá kongregácia pre východné cirkvi vyžaduje, aby si každý kandidát ešte skôr, ako vstúpi do Russica, našiel biskupa, ktorý sa zaviazne, že Kongregácia by mu nemohla zveriť žiadnu inú prácu. Biskup v takomto prípade nie je vôbec viazaný tým, že by musel hrať výlohy, spojené so štúdiom kandidáta. "A pokiaľ sa týka mňa /o. Mailleux/, som vždy ochotný podať informácie o možnosti dostať štipendium a o seminárii."

Skromný sluha Boží

V e n d e l í n J A V O R K A

1882 - 1966

"Veľké nároky - veľké starosti,
malé nároky - malé starosti,
žiadne nároky- žiadne starosti."

/O. Vendelín/

Narodil sa 15. októbra 1882 v Černovej pri Ružomberku ako najstarší z desať detí - v rodine chudobného roľníka, neskôr železničného robotníka-výhybkára, ktorého často prekladali. Základnú školu vychodil v Sučanoch pri Martine, a to v miestnej židovskej škole, kde vyučovacím jazykom bola nemčina. Štyri triedy gymnázia ukončil v Ružomberku a vyššie triedy v Ostrihomě, kde v roku 1903 maturoval. Pretože sa rozhodil pre kňazské povolanie, býval v malom seminári.

Po maturite spoznal, že ho Pán volá k reholnému životu a ako sám píše: "od mladosti ma priťahovala milosť Božia na misie." Rozhodol sa pre Spoločnosť Ježišovu a noviciát absolvoval v Trnave. Po jednoročnom klasickom štúdiu a rétorike v Sant-André pri Klagenfurte v Rakúsku, študoval filozofiu r. 1906-9 v Bratislave. Teológiu vyštudoval na teologickej fakulte v Innsbrucku v rokoch 1912-16. Dňa 30.6.1915 bol tam i vysvätený za kňaza. Prámície mal potom na sviatok svätého Cyrila a Metoda vo svojom rodisku.

Hneď po skončení teologických štúdií musel nastúpiť prezenčnú vojenskú službu a pôsobil ako vojenský kurát na výhodnom fronte a v Karpatoch. Už tam sa vyznačoval odvahou, nebojácnosťou a veľkou obetavosťou, hlavne pri pomoci raneným a zaopatrení zomierajúcich v prvej línii.

Po demobilizácii sa vrátil do Trnavy, kde bol v roku 1919 vymenovaný za rektora. obnovil mesačník Posol Božského Srdca Ježišovho, ktorého prvý povojnový ročník sám redigoval. Venoval sa ľudovým misiám, dokonca aj v slovenských obciach v Maďarsku, a to aj po preložení za superiora /predstaveného/ do Bratislavy v roku 1924.

Ale o jeho mimoriadných schopnostiach, rozvážnosti a rozhlade vedeli už aj jeho predstavení v Ríme, ktorí ho roku 1925 povolali, aby sa pripravoval na pôsobenie medzi Slovanmi východného obradu. S jeho typickou pokornou poslušnosťou a láskavou dôslednosťou dal sa do štúdia východného obradu, ruštiny a staroslovienčiny a stáva sa kňazom východného obradu /biritualistom/, ako aj priekopníkom unionizmu, hnutia za zjednotenie kresťanov /hlavne východných-Slovanských/ ešte dávno pred ekumenickým hnutím. O rok sa vrátil na Slovensko, kde pomáhal prešovskému grékokatolíckemu biskupovi a podnikal ľudové misie na východnom Slovensku a v Podkarpatskej Rusi.

Keď sa opäť vrátil do Ríma, roku 1926 bol zriadený Pápežský orientálny ústav- "Pontificium institutum orientale"- neskôr známejší pod názvom "Collegium russicum", pre výchovu kňazov východoslovanského obradu. Vtedajší pápež Pius XI. však bol vo finančnej tiesni a konal si deviatnik. Práve vtedy pricestovala do Ríma sestra sv. Terezky z Lisieux a priniesla značný finančný dar francúzskych katolíkov - zozbieraný pri príležitosti jubilejných osláv sv. Terezky-sumu, ktorá bola práve potrebná na stavbu nového ústavu. Tak sestra a duch sv. Terezky stáli pri základoch tohoto ústavu, ktorého stavbu realizoval a dokončil p. Javorka 15.8.1929 a stal sa aj jeho prvým rektorom.

Zvlášť sa tu uolietnili kvality o. Vendelína, ktorý si vedel získať obľubu a rešpekt chovancov i predstavených v neobyčajne ťažkých a chudobných podmienkach, vzhľadom na rôznorodosť osôb tak odlišných výchovou, vekom, národnosťou,

jazykom i kultúrou. Možno povedať, že Russicum dodnes spočíva na pilieroch, ktoré s takou rozvahou i pokorou položil práve on. /Ako sa časy medzitým menia vidno najlepšie z toho, že t.č. študujú v Russicu oficiálne aj niekoľkí poslucháči zo Sovietskeho zväzu/.

Ale Svätá Stolica určila mu úlohy ešte širšieho významu. Začiatkom roku 1934 je poverený ako apoštolský administrátor a vizitátor zastupovať exarchu grécko-slavianskeho obradu v Charbīne, v hlavnom meste Mandžúrska. Spočiatku robí pastoráciu a misijnú činnosť medzi Poliakmi, neskôr hlavne v Šanghaji, v Číne, medzi tamojšími Rusmi a Ukrajincami, ktorí mali tu aj svoju katolícku farnosť a kostol. V tejto funkcii navštívil rôzne kraje na Ďalekom Východe, sťahoval sa podľa potrieb svojho úradu z mesta do mesta až do roku 1938, kedy po zorganizovaní duchovnej správy pre tamojších veriacich bol opäť povolán do Ríma. V rokoch 1939-41 znovu ako rektor spravuje ruské kolégium v Ríme, lebo po okupácii Francúzska vtedajší rektor, Francúz, de Régis SJ, musel opustiť Taliansko.

Roku 1941 dostal nové poverenie, pomáhať pri pastorácii veriacich katolíkov východného obradu v Černoviciach /Cernauti/ na Bukovine v Rumínsku, kde do obvodu jezuitskej rezidencie patrilo vtedy asi dvadsať fár východného obradu. Dával misie, obnovy, spovedal, kázal. Keď 28.3.1944 boli Černovice obsadené sovietskymi vojakmi, oznámil ministerstvu zahraničia do Moskvy, že ako zahraničný občan pôsobí tam v pastorácii, v čom mohol nerušene pokračovať.

Až 13. júna 1945, pri ceste vlakom do jednej z filiállok, dol zadržaný a predvedený na policajný úrad v Černoviciach, kde bol štyri dni /vlastne štyri noci/ vypočúvaný.

Napokon mu sovietský plukovník oznámil, že z Moskvy nariadili jeho zatknutie ako agenta cudzej mocnosti "pre špionáž v prospech Vatikánu". V sprievode dvoch dôstojníkov bol prevezený

lietadlom do Kijeva a ďalej vlakom do Moskvy. Tam stál tri dni v tmavej cele 100 x 100 cm.

Na Generálnej prokuratúre ho vypočúvali stále len o politike Vatikánu a upodzrievali ho zo špionáže. Celý čas bol pokojný a svojim typickým láskavým úsmevom a zväčša žartom odpovedal na upodzrievania. V decembri 1945 mu oznámili, že je odsúdený na desať rokov pracovného tábora, hoci nijaké súdne pojednávanie sa neuskutočnilo.

1. januára 1946 odviezli ho z Moskvy do nápravného tábora /Ispravitel'novo lagera/ v Mordovii, kde bol dva roky. Potom bol prevezený do Inty /Uravidu?/ na rieke Pečore, za polárnym kruhom, asi 80 km na východ od Uralu. Keďže mal už vyše 60 rokov a rôzne choroby, určili ho na domáce práce: kúril, upratoval ubikácie. Baraky boli drevené a slnko sa v zime ukázalo až okolo obeda na samom horizonte. Mladší chodili do lesa a do kamenouholných baní. Celkove prešiel asi dvanástimi rôznymi väznicami a tábormi, hlavne na Sibíri. V lágroch slúžieval svätú omšu v spoločnej veľkej spálni, keď po polnoci už všetci spali. Sediac na slamníku, na kolenách si rozložil svoj oltárik. Pár ľudí, ktorí o tom vedeli, sústredili sa na svojich posteliach. Ako chlieb používal žemle z pšeničnej múky, ako víno niekoľko ťažko získaných kvapiek zo sušených a nabobtnaných hrozienok. Malý krížik a korpus bol vyrezaný z ruko-
vati zubnej kofky.

Veľa ľudí i kňazov zomrelo zaopatrených v jeho náručí a mnohých inovercov alebo nevercov sám vyučil vo viere, pokrstil alebo prijal do Cirkvi podobne, ako mnoho iných už predtým v Číne, Mendžursku a Rumunsku. Mnohí jeho spoluväzni, kňazi i laici, po prepustení s obdivom hovorili o úžasnej odovzdanosti dobrého pátra v utrpení, ktorý si síce aj niekedy v skrytosti tajne poplakal, ale iným slúžil s radosťou a láskavou tvárou.

Po skoro desať ročnom pobyte v Sovietskom zväze, na žiadosť nitrianskeho arcibiskupa Karola Kmetku, československá vláda žiadala sovietské úrady o jeho prepustenie. Stalo sa to až za vlády Malenkova, ktorý rozpustil tábory so zahraničnými väzňami. Posledné mesiace strávil o. Vendelín polaslepy v invalidnom dome v Poľne, kde mu aj oznámili, že sa môže vrátiť domov a 21.4.1955 bol dopravený vlakom do Košíc, kde ho preobliekli do "európskych šiat". Keďže mu nebolo povolené cestovať do Ríma a rehoľné spoločnosti v ČSSR boli medzitým odstránené, uchýlil sa krodine svojho brata do Žiliny, ktorý sa o tom, že vôbec ešte žije, dozvedel len koncom roku 1954 /podobne i cirkevné úrady a jeho rehoľa/.

Stratou váhy asi o 40 kg srdce oslablo a často vynechávalo, čo sa však neskôr upravilo. So slepým okom /pre šedý zákal šošovky/ dal sa operovať na bratislavskej klinike. Aj tu všetci spolupacienti boli veľmi prekvapení jeho trpezlivosťou, pozornosťou a praktickou pomocou, ktorú stále venoval všetkým okolo seba, aj tým najľahším pacientom. Neskôr oslepol aj na druhé oko a keďže pre menšiu stareckú cukrovku už ho nechceli operovať, vyžiadal si operáciu na vlastnú zodpovednosť. Inak na svoj vek a prekonané útrapy bol fyzicky a hlavne duševne svieži.

Žilinské dni a roky plynuli v hlbokej modlitbe a meditácii v malej izbičke 4 x 2 m, v drabých domácich i remeselných prácach, pričom stále bol potechou všetkým, čo sa naň obracali slovom i písmom, k čomu udržiaval rozsiahlu korešpondenciu. Jeho rozhovory sa vyznačovali pohotovým úsudkom, istotou skúsenosti, jasnou formuláciou odpovede i rady. Zvlášť živý bol stály záujem o osudy skúšanej Cirkvi.

Jeho veľkou túžbou bolo ešte aspoň raz navštíviť večný Rím, ale ani pri jeho vysokom veku nebolo mu už povolené znovu vzhliadnúť miesto svojho dlhodobého pôsobenia. Zato nikdy sa neroztrpčoval nad prežitými útrapami, nacpak z jeho tvára

vyžaroval pokoj a milý úsmev vždy s veľkorysou láskou ku všetkým bez rozdielu, azda ešte viac k jeho protivníkom, často doplnovaný aj žartami.

Každým rokom si robil dôkladné exercície, pričom zašiel si k niekomu aj na dva-tri týždne do samoty /Donovaly, Suchá/. Niektoré z týchto exercícií sa zachovali v rukopise /napr. "Duch viery"/.

Ale aj inak presne dodržiaval svoj pravidelný denný poriadok so vstávaním o 4,30 hod. Po ranej modlitbe a upratovaní, odslúžil si svätú omšu. O 6,30 hod. sa pobral na druhú svätú omšu do kostola. Odpoľudnia si konal adoráciu v kostole, návštevy chorých, núdzných alebo známych. Od tohoto poriadku upúšťal až v posledných dvoch rokoch, kedy už musel aj tri razy postáť a oddychovať na ceste. Vtedy viac presedel doma a podriemal si na stoličke, ale ležať odmietal.

Roku 1965 sa dožil ešte pri pomerne dobrom zdraví 50. výročie svojej kňazskej vysviacky. Oslávil ju vo farskom kostole v Žiline na sviatok sv. Cyrila a Metoda, kedy mu bolo výnimočne povolené verejne celebrovat svätú omšu v kruhu svojich najbližších. Až vtedy ho vlastne prvýkrát žilincania poznali ako kňaza.

Po Vianociach 1965 začali ho sily opúšťať a postupne jeho mimoriadne pevná telesná sústava, po ťažkom prežitom utrpení sa podlomila. V januári 1966 dostal chrípku, ktorá sa pretiahla a značne ho oslabil. Väčšinou potom už presedel doma. Okolo 15. marca znovu prechladol, mal zvýšenú teplotu, ale bránil sa ľahnúť. Hovoril už s námahou. 21. marca s veľkou námahou posledný raz celebboval: s prestávkami, v seče.

Druhý deň ráno už nevstal ako obvykle, ale keď odovzdal priateľovi intencie, dodal: "Teraz už mám dušu na pokoji, môžem zomrieť, možno na Matku Božiu /25. marca/ môžem byť už v nebi." Pri návšteve rozprával o smrti s takou ľahkosťou, akoby mal ísť niekam odcestovať.

24. marca ráno sa ešte sám oholil, pripravil stolík pre Sviatosť, po svätom prijímaní sa začal

cítiť dobre a bol pokojný. Ale večer začal ťažko dýchať a o 22,30 hod. zavolať na neter:

"... ja už umieram, som v agonii... v dome to nikomu nepovedz, ostaň ticho, nech sa odovzdám do vôle Božej..." Potom nahlas a s námahou vysielal vzdychy: "Hospodin pomiluj..." tri razy a potom: "Pane, do tvojich rúk porúčam ducha svojho..." A o 23,05 hod. dych pomaly prestával a srdce sa zastavilo, necelú hodinu pred mariánskym sviatkom.

Takto v povesti svätca, doslova usnul v Páňovi a odovzdal dušu Tomu, ktorému venoval celý život bez zvyšku, ako stále verný, ochotný, poslušný a pripravený vyznavač a misionár, mučeník a pravý sluha Boží. Jeho telo, vystavené celý deň vo farskom kostole v Žiline a posmrtný majestát jeho láskavého a vznešeného výrazu tváre, dôstojne dokumentoval víťazstvo jeho života a priťahoval narýchlo zhromaždené zástupy k dojímavým prejavom obdivu a vďačnosti.

Jeho pohrebný sprievod cez mesto /opäť výnimočne povolený/ i napriek nedostatkom informácií, zhromaždil jeho priateľov a obdivovateľov z celého Slovenska. Jeho hrob na žilinskom cintoríne neďaleko kríža, neprestáva priťahovať najmä mládež a podnecovať k prosbám o príhovory a vypočutia k jeho cti, práve špeciálne v ľudsky "neriešiteľných a beznádejných" prípadoch. A tak 24. marca, deň sv. Gabriela a smrti o. Vendelína, stáva sa pri jeho hrobe dojímavým stretnutím a príležitosťou k rozjímaniu o jeho živote, prejavom pozornosti k tomuto poslušnému, pokornému a predsa veľkému synovi malého národa.

M o d l i m e s a :

Bože, ktorý si svojho služobníka Vendelína v dnešnej dobe označil a ozdobil čnosťami pokornej poslušnosti, misionárskej horlivosti, odovzdanej služby a obety pre jednotu slovanských národov v tvojej Cirkvi, osláv ho u seba a pomôž aj nám, i kresťanskej rodine jeho malého národa, jeho príklad nasledovať a z jeho modlitby a príhovora.

sa tešiť a v tej istej viere, horlivosti a obeti
vytrvať až do konca. Skrze Krista, Pána nášho.
Amen.

- o -

Poznámka :

Kto by zodpovedne vedel o mimoriadných uzdrave-
niach alebo vyslyšaniach, v súvisi s prosbami
o oslávenie o. Vendelína Javorku, nech ich láska-
vo opíše a zašle prípadne i s príslušnou doku-
mentáciou na adresu :

P. M i c h a l L A C K O ,
R a d i o W a t i c a n a , S l o v a c c o ,
I t a l i a ,

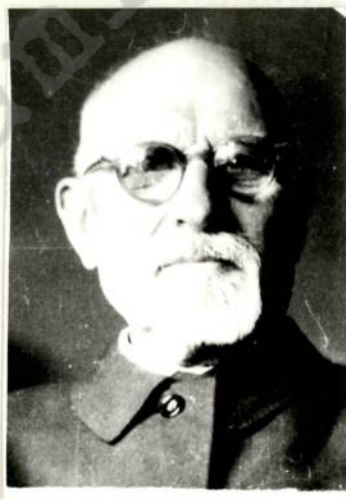
alebo riaditeľovi inému zodpovednému kňazovi.

"Kto mnoho miluje, mnoho dostane."

/O. Vendelín/

- o -

Fotografia otca Vendelína Javorku:

21.2.1980-sl.

Katolícky ženský ruský kláštor v Ríme,
Uspenskij monastyr.

V stredisku kresťanstva, v srdci katolíckej Cirkvi, v Ríme, mnohé národy majú svoje vlastné národné ustanovizne, ústavy, kláštory, školy a podobne. Blahej pamäti pápež Pius XII., tu-žiac niečo vykonať pre Rusko, poveril Posvätnú kongregáciu pre východné cirkvi založiť v Ríme katolícky ženský ruský kláštor, Uspenskij monastyr, zasvätený Matky Božej Nanebovzatej.

Konštitúcie kláštora, napísané v reči ruskej a latinskej, podľa osnovy a tradície ruských kláštorov, na základe kanonického práva východných cirkví, boli schválené roku 1958 a obsahujú dve časti: typicum xeticum a typicum asteticum.

Prvé štyri ruské mníšky novozałożeného kláštora, pochádzajúce z rôznych krajín a z rôznych reholí a kongregácií, začali v uspenskom monastyre reholný život. Roku 1964 pápež Pavol VI. prijal ruské mníšky na audiencii a povedal im: "Vy ste korenami, z ktorých vyrastie budúcnosť!" A poďakoval im za ikony svätého Pavla, ktoré mu sestry pripravili. Hlavným cieľom kláštora je liturgický a rozjímavý život. Okrem všeobecných úmyslov tieto reholnice v modlitbách pridávajú aj úmysel zadostučinenia za urážky, ktorými bojujúci bezbožníci hrešia proti Pánu Bohu. Liturgiu hodín sa modlia spoločne po staroslovjensky. V prítomnom čase sa venujú výrobe posvätných omšových ruch východného obradu, prekladaniu kníh do ruštiny a iným domácim prácam. Teraz je v kláštore šesť sestier, z nich štyri sú narodené v Rusku. Jedna z nich, sestra Mária, je Talianka. Ona ešte pred vstupom do karmelitánskeho kláštora v Izraeli, Haife, študovala reči: hindi, anglicky a rusky, lebo pôvodne mala ísť založiť kláštor do Indie. V Bombay mala založiť Karmel, na čo jej matka darovala finančné prostriedky. Pracujú v rôznych medzi-

národných orgánov, prišla do styku aj s nekresťanmi. Oplubila si počas štúdií najmä byzantský obrad a Prozretelnosť Božia namiesto do Indie ju doviedla do Ríma, kde vstúpila do uspenského monastýra.

Pri rozhovore so sestrou Máriou dotkli sme sa samozrejme aj náboženských problémov v Rusku. Sestra Mária navštívila Rusko a rozpráva o tom:

Keď som vstúpila do kláštora, vzdala som sa nádeje, že budem môcť azda navštíviť Rusko. Avšak okolnosti, riadené vôľou Božou mi umožnili, že som ho navštívila viackrát. S jednou skupinou som tam bola trikrát a musím povedať, že to bol vždy krásny zážitok, lebo mi umožnil konštatovanie, že po 62. rokoch komunizmu a neznabožstva, zostala veľmi živá túžba v ľuďoch po všetkom tom, čo je kresťanské, i keď navonok títo ľudia robia dojem, ako by boli nekresťania. Len veľmi málo ľudí vie, že v Sovietskom zväze, kde je 258 miliónov obyvateľov, je iba 3 milióny členov komunistickej strany. Solženicyn hovorí ova - ja to len tak voľne citujem - že v Rusku je otrocký komunizmus, kým na západe sú jeho potomkovia. Otvorené katolícke kostoly v Rusku sú iba tri : v Leningrade, Moskve a Odese. Bezbožný marxizmus predkladal mnohé ideály, vzbudzoval veľkú nádej, ale všetky tieto ideály padli, zanikli, najmä u mládeže. Ten faktor, že vplyvom vzdelanosti sa rozšíril kultúrny obzor mladých ľudí, prejavil sa veľmi pozitívne, lebo teraz si kladú mnohé otázky a medzi nimi aj problémy náboženstva. Stačí len uviesť, že do štátom povolených seminárov - ich počet je ozaj malý a len pre doprava určený počet seminaristov - prichádza mnohá túžba o prijatie a nemôžu byť prijatí. Na každé dovolené miesto

by mohli nastúpiť Galšii štýria-piati kandidáti. Každoročne prichádza okolo 900 žiadostí uchádzačov o vstup do seminára. Žiadosti preštudujú a výber urobia biskupi. Aby aspon nejako vyhoveli žiadateľom, zriadili dialkové štúdia formou dopisovania, v ktorých je zapísaných 800 študentov, ktorí sa nedostali do seminára.

A v lete, keď riadni seminaristi idu na prázdniny, tak prichádzajú na mesiac, na dva, do miestností seminára tí dialkovo študujúci.

Co sa krstu týka, sestra Mária pokračuje, že podľa odhadu na vidieku je pokrstených až 80 % detí.

Pri poslednej návšteve sa sestra Mária, Talianka, rehoľnica v ruskom ženskom kláštore v Ríme, zúčastnila v Moskve letného kurzu o ruskej reči a literatúry. Oproti hotelu v ktorom bývala je kostol. Hneď od prvého dňa svojho pobytu v Moskve bola zvedavá, či ten kostol je otvorený alebo či je azda prerobený na múzeum ale bo skladište. Opýtala sa na to jednej moskovskej ženy, a tá jej odpovedala, že je otvorený. Keď sa jej však bližšie pýtala na hodiny bohoslužieb, tá jej odpovedala iba: ja neviem, nikdy do kostola nechôdím!

Sestra Mária sa jej ospravedlnila, že jej položila taku nevhodnú otázku a prosila ju za odpustenie. Na druhý deň však - pokračuje sestra Mária - táto žena prišla za mnou a priniesla mi presne napísaný poriadok bohoslužieb. Chcela som sa jej odvdáčiť a ponúkla som jej knihu: Sväté Písmo, v ruštine, žeby ju mohla prípadne niekomu darovať, kto by sa zaujímal o Písmo sväté. Vďačne to prijala a odišla. Myslela som si, že týmto sa celá epizoda skončila.

Avšak na moje prekvapenie, keď som bola sama, tá žena znovu prišla za mnou a priznala sa mi:

- Ťažko si to predstavíte, ale túto noc som nemohla zaspať!

- Prečo, boli ste vari nemocná?
- Nie, odpovedá žena s pohľadom prekvapenia a údivu nad tým, že som ihneď nevytušila jej duševné rozpoloženie. Už len myšlienka, že vlastným Evanjeliom, nedovolila mi zaspať a hneď som sa pustila do čítania!

Viete si predstaviť, aké milé bolo moje prekvapenie z tejto malej, ale mnohovravnej epizódky!

A sestra Mária na otázku, či je to pravda, že v Sovietskom zväze je veľký smäd a hlad po Božom slove a či je tam aj vidno, že by ľudia hľadali knihu svätého Písma, odpovedá :

Bezpochyby! Evanjeliom, hoci aj malé vydanie, stojí na čiernom trhu 13 dolárov. Môžem tu uviesť aj slová marscillského arcibiskupa, kardinála Etchegaraya, ktorý po dlhšom pobyte v Sovietskom zväze povedal :

"Blažená je tá Cirkev, v ktorej sa Evanjeliom opisuje rukou, alebo sa vyhľadáva na čiernom trhu, alebo sa vytrhuje priam z rúk turistov. Co všetko možno dúfať od tejto Cirkvi, až raz na celé jej územie obrovské začne padať zrodujúca rosa viery v Trojjediného Boha!"

Kardinál Etchegaray dodal poznámku, ktorá to vyjadrila celkom presne :

"Sila ruskej Cirkvi spočíva v radostnej spokojnosti tohoto Božieho ľudu, ktorý sa stále zo svojich vlastných zrucaní rodí a je schopný vtlačať pečať viery každodennému životu, tak strašne pustošenému bojovým ateizmom!"

о. Леонидъ Федоровъ

• 4. XI. 1879 † 7. III. 1935. Экзархъ Русской
Католической Церкви восточнаго обряда.

Modlitba o zjednotenie Cirkví
otca Leonida F e d o r o v a .

Vzhliadni, milosrdný Pane, Ježišu, Spasiteľ náš, na modlitby a vzdychy hriешných a nehodných služobníkov tvojich, pokorne Teba vzývajúcich a zjednot' nás všetkých v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev. Svoju nekonečnú milosť vlej do našich duší. Odstrán sváry medzi cirkvami, dopraj nám oslavovať Teba jednotným srdcom a jednotným jazykom, nech všetci spoznajú, že sme verní učenici Tvoji a milované deti Tvoje. Vládca náš nekonečne milosrdný, urýchli splnenie prislúbenia Tvojho, že bude jeden ovčieec Tvoj a jeden pastier v Cirkvi Tvojej, aby sme mohli dôstojne oslavovať meno Tvoje sväté vždy, teraz i na veky vekov. Amen.

Leonid F E D O R O V sa narodil v pravoslávnej rodine v Petrohrade 4.11. 1879. Ukončiac klasické gymnázium, začal študovať pravoslávnu Bohosloveckú Akadémiu, no v 2. ročníku, v roku 1902 ju zanechal a odcestoval do Ríma, kde vstúpil do katolíckej Cirkvi. Študoval v seminári v Anane, potom v Kolégiu Propagandy v Ríme a ukončil štúdium na univerzite vo Freiburgu vo Švajčiarsku r. 1909. R. 1911 bol vysvätený za knaza východného obradu a v r. 1913 vstupuje do kláštora svätého Jozefa v Bosne. V r. 1914 už ako mních, Leonid sa vracia do Ruska, kde bol okamžite uväznený a poslaný na Sibír. Po návrate z vyhnanstva bol vymenovaný za hlavu katolíckej Cirkvi v Rusku, východného obradu, s titulom Exarcha. Počas prenasledovania cirkvi sovietskou vládou, súd v Moskve r. 1923 odsudzuje Leonida na desať rokov väzenia a v roku 1926 posielajú ho na nútené práce do Solovky. Pobudol tam do roku 1931, po čom bol poslaný

do vyhnanstva vo Viatke, kde pracoval v továrnach. Počas vyhnanstva pokračoval v práci v službe Cirkvi a veci Únii /zjednotenia/ poučujúc verných :

M y s m e o b e ť z a s c h i z m u
V ý c h o ň u a m u s í m e v ť e t -
c i t r p i e ť , n i e s ť t e n t o
k r í ť .

7. marca 1935 Exarcha zomrel od vysilenia a chorôb, ako mučeník za skutok služby Cirkvi a Únii /zjednotenia/.

- o -

PANE, TY CHCEŠ, ABY TVOJE DETI
BOLI JEDNO V TEBE .

Prosíme Ťa teda za jednotu pre Tvoju sv.Cirkev. Odpusť všetko, čím naša pýcha, malovernosť a nedostatok porozumenia a lásky prispeli k rozdeleniu.

Nedovoľ, aby sme vo vzájomnom rozdelení zotrvali. Chráň nás pred tým, aby sme pokladali za normálne to, čo je pohoršením svetu a urážkou Tvojej lásky.

Uchovaj v nás živé vedomie viny, ktorá rozdeľuje to, čo Ty si spojil.

Vysloboď nás od našej obmedzenosti, vzájomného obvinovania a všetkých predsudkov.

Nauč nás, aby sme uznávali dary Tvojej milosti v tých, ktorí sa ku Tebe hlásia.

Posilni našu vernosť Tvojmu Slovu, zachovaj v nás jasný úsudok a pohotovosť k nasledovaniu Tvojej vôle.

Zhromaždi svojou mocou, Pane, svoj rozptýlený ovčinec

poď jedinou vládou svojho Syna, aby sa splnilo želanie Tvojej dobroty :

ABY SVET POZNAL TEBA, PRAVEHO BOHA
A TOHO, KTOREHO SI POSLAL, JEZISA KRISTA.
Amen.

11.12.1979-sl.

Nová generácia. Stretnutie mladých.

Otec Bohuslav:

O filozoficko- náboženských seminároch v ZSSR.

Chlapci a dievčatá!

"Prídi Kristus, Spasiteľ náš", spievame po celý advent. Hej, príde, a ak treba, vytrhne nás z nášho otroctva a z našej krízy. Príde, ale treba Ho prijať. Treba Ho hľadať. Tak, ako Ho hľadajú milióny mladých ľudí po celom svete.

Nedávno priniesli viaceré časopisy správu, že v stredu, 31. októbra 1979 sa na všeobecnej audiencii podarilo ruskému spisovateľovi Anatolijovi Levitinovi-Krasnovovi podať sv. Otcovi Jánovi Pavlovi II. list na obranu Ogorodnikova, Oreša a Tatjani Ščiskovej, ktorí patria do hnutia filozoficko-náboženských seminároch v Sovietskom zväze. Pri tejto príležitosti sa objavili v tlači, i v iných komunikačných prostriedkoch v Taliansku informácie, články a štúdie o spomenutých filozoficko-náboženských seminároch.

Kto je Anatolij Levitin-Krasnov?

Je to jeden z najznámejších a najbojovnejších spisovateľov ruského náboženského samizdatu. Je veriacim pravoslávnej cirkvi a členom skupiny na obranu ľudských práv v Sovietskom zväze.

V minulosti bol odsúdený pre svoje presvedčenie na tri roky väzenia. Vo svojej obhajobe pri procese vtedy povedal: "Som veriacim kresťanom. Úlohou kresťana je nielen ísť do kostola, ale aj uskutočňovať v živote Kristove príkazy. Kristus volá brániť všetkých, čo sú utláčaní. Preto i ja mám zatiaľ brániť práva človeka, či už sú to mnísi v Počajeve alebo baptistickí veriaci, prípadne krymskí Tataři. A keby začali prenasledovať ateistov, aj ich by som bránil."

Co sú to filozoficko-náboženské semináre?

Sú jednou z foriem, ktorými sa dnes v Sovietskom zväze mládež prebýja ku Kristovi, hľadajúc zmysel života. Sú to skupiny, ktorých členovia sa snažia prineŕiť podľa svojej viery všetky

oblasti života. Členní skupín sú prevažne mladí ľudia, veriaci pravoslávnej cirkvi. Semináre začali vznikáť v 70-tých rokoch. Najviac sú navštevované semináre v Leningrade a v Moskve.

Skupina mladých veriacich z Leningradu, ktorá vznikla v r. 1974, píše o sebe :

Sme skupina mladých ľudí, ktorá odmietla mŕtve dogmy ideológie a po dlhom putovaní, vidiac rôzny chaos rozorvaného sveta, zakotvila v Cirkvi. V októbri roku 1974 začali sme sa schádzať na filozoficko-náboženských seminároch. Členov týchto skupín spája predovšetkým láska k Cirkvi. Títo mladí ľudia boli svedkami tragických udalostí a barbarských skuseností, ktoré otriasli základmi pravoslávnej cirkvi, zanechajúc strašnú pečať na jej nezmeniteľnej tvári. Mladí o tom píšú:

Cirkevná hierarchia je v zajatí. Ateisti gi nou služia, aby mohli vládnuť v cirkvi. Knaz prestal byť pastierom svojej farnosti. Stal sa z neho obyčajný kultový zamestnanec. Naša cirkev sa sama vylúčila z dejín. Zasahuje už iba v zahraničí, a to na rozkaz štátnej vrchnosti ako exponentka záujmov vládnej propagandy. Rodí sa strašná symfónia, suhra medzi cirkvou a štátom.

Nie je to však obžaloba pravoslávnej hierarchie, ale skôr trpké konštatovanie. Preto títo mladí tvrdia:

Mý, ako verní synovia a dcéry cirkvi, delíme sa s nou o ťažký osud a usilujeme sa vziať na svoje plecia čo len malú časť slabosti cirkvi.

Skupina mladých kresťanov v Leningrade si už do určitej miery stanovila aj zásady, podľa ktorých sa riadi. Spomenie niektoré z nich. O obrane človeka hovoria:

Viera patrí k neodcudziteľným právam každého človeka. To isté platí aj o práve vyznávať svoju vieru a žiť podľa svojho kresťanského

svedomia. Tieto práva zahrňajú v sebe aj právo slobodne sa, ako veriaci, zhromažďovať a debatovať o náboženských otázkach.

Filozoficko-náboženský seminár je uskutočnením slobody zhromažďovať sa. Zaoberáme sa tam problémami, ktoré sa týkajú dejín a podstaty cirkvi, i súčasným náboženským životom.

Keď ide o cirkev, mladí v Leningrade s právajú sa týmito zásadami: v cirkvi vidíme pravdu o nebi i pravdu o zemi. Uskutočňuje sa v nej zväzok, ktorý spája Boha so svetom, Stvoriteľa so stvorením, nebo zo zemou, absolútne s konečnom. Spája nás vedomie, že sme spojení s cirkvou, ktorá nielen je čímśi posvätným, ale je súčasne aj pramenom, ktorý tvorivo premieňa život.

Mladí si vo svojom seminári vytyčujú medzi iným tieto ciele :

Cieľom nášho seminára je vytvoriť bratské a kresťanské spoločenstvo, vypracovať kresťanský názor na svet a nadobudnúť teologické vzdelanie. Zároveň chceme byť misionármi a chceme brániť práva veriacich v Sovietskom zväze.

O chápaní človeka hovoria:

Sme za telesné chápanie človeka. Človek je súčasne členom božieho i ľudského mesta. Vo svojom konaní sa musí riadiť zásadami svojho kresťanského svedomia.

Zaiste vás bude zaujímať názor leningradskej skupiny na svätú omšu a vzťah ku svätému prijímaniu. Riadia sa touto zásadou:

Každý člen skupiny urobí všetko možné, aby mohol pristúpiť ku svätému prijímaniu cez eucharistickú liturgiu. Skupina kladie veľký dôraz na jednotu a bratskú lásku. Vzájomná úcta a pozornosť k druhému su základom našej spolupráce v seminári. Sme ochotní spolupracovať s ľuďmi a organizáciami, ktoré majú za cieľ konsolidáciu cirkvi alebo šíria na svete dobro rozličnými spôsobmi.

O rok neskoršie, teda r. 1975, vznikol v Leningrade ďalší filozoficko-náboženský seminár,

ktorý si dal názov "Skupina 37".

Na počiatku sa schádzali každý piatok. Roku 1976 začali vypracovať presný názor na svet. Preberajú tam tieto témy :

- náboženstvo a kultura,
- náboženstvo a morálka,
- kresťanstvo a humanizmus,
- noví kresťania dnes,
- kresťanstvo a my.

Chlapci a dievčatá !

Títo mladí kresťania musia na svojich filozoficko-náboženských seminároch veľa riskovať. Sú nám príkladom v hľadaní Krista a Jeho večnej lásky. Povzbudzujú nás, aby sme cez advent a cez zimu vzali do rúk hodnotnú náboženskú knihu, aby sme svoj smäd po šťastí neuhášali pri otrávených studniach. Povzbudzujú nás debatovať v rodinnom kruhu alebo medzi priateľmi o palčivých náboženských otázkach a o situácii Cirkvi u nás. A napokon, pobádajú nás konať niečo pre Krista. Kristus prišiel na svet a uskutoční obrovské dielo našej záchrany. Zahynieme duchovne iba preto, že sme sa Onho nezaujímali, že sme boli naviac bojazliví, že sme sa dali zviest' hmote, sexu a prázdnemu pôžitkárstvu? Snažíme sa nájsť pravý zmysel života, ako nám ho predstavuje Kristus? To su otázky, ktoré nám kladie tohoročný advent, či Vianoce. Dajme si primeranú a praktickú odpoveď na tie, ktoré sa nás priamo týkajú. Potom budú naše Vianoce plné svetla, pokoja a radosti. Budú to Vianoce ozajstných mladých kresťanov! Koniec. Piešen: Keď sa raz Pán navráti zas....

Túto nedelu napoluďnie pred mariánskou modlitbou Anjel Pána, sv. Otec osobitne pozdravil účastníkov "Pochodu tisíc detí", ktorý organizovala tglianská federácia ľahkej atletiky v rámci "Študijných dní pre obranu detí telesne vadných".... nakoniec pozdravy.

Homiletická úvaha P. Tomáša Špidlíka:

Kardinál Izidor z Kyjeva o jednote Cirkvi.

Ekumenické hnutie má nádych niečoho nového, dokonca nezvyklého, nebyvalého. História Cirkvi nám však ukazuje mnoho pekných príkladov. Vybierame z nich však iba jeden, ktorý sa týka slovanských cirkví. Ide o osobu a činnosť kijevskeho metropolitu Izidora v období najväčšieho uniijného cirkevného snemu vo Florencii.

Izidor sa narodil v Grécku na Peloponézi niekedy medzi rokami 1380 až 1390. Študoval v Carihrade. Ale vrátil sa domov, stal sa mníchom, študoval filozofiu. Vrátil sa do Carihradu a stal sa predstaveným kláštora sv. Dimitrija. Cisár ho poslal na bazilejský snem, aby jednal o možnostiach zjednotenia medzi západnou a východnou Cirkvou. Nebola to márna cesta. Budúci koncil medzi Grékmi a latin-skou Cirkvou sa tam rysoval dosť konkrétne. Keď sa vrátil do vlasti, bol menovaný arcibiskupom Kyjeva a celého Ruska a vysvätený roku 1436. Poponáhľal sa do Moskvy, aby sa zasa čoskoro vrátil s družinou na uniatský koncil do Ferrary a potom do Florencie.

Hoci bol zvolený za jedného zo šiestich grécky hovoriacich, verejne málo vystupoval. Napriek tomu mal veľký vplyv. Na začiatku bol dosť protilatinský, ale pozvoľna sa stal vo Florencii zástancom jednoty. Prehovárал svojich krajanov, povzbudzoval aj cisára a pápeža, aby nestrácali odvahu. Po šťastnou uzavretí koncilu bol menovaný legátom, aby propagoval jednotu vo svojej diecéze a v susedných krajinách. Na ceste do Benátok ho zastihlo menovanie za kardinála.

Cesta do Ruska bola dlhá. Zastavoval sa v mestách Halič, do Moskvy došiel až 19.3. 1441, kde v kostole Nanebovstúpenia sláv-

nostne promulgoval zjednotenie Cirkví. Štyri dni nato ho knieža Vasil uväznil. Unikol, rok bol strážený v Tvere, nakoniec bol prepustený na slobodu. Jeho zjednocovacie /unijné/ úsilie sa však sustavne stretávalo s prekážkami. Po roku sa vrátil do Talianska. Ako pápežský legát promulgoval úradne zjednotenie Cirkví v Carihrade, v kostole Božej Mudrosti 19. decembra 1452. Bohužiaľ, za pol roka dobyli mesto Turci. Izidor bol zajatý, ranený, ale podarilo sa mu uniknúť na Krétu a odtiaľ do Ríma. Zomrel roku 1463.

V kolekcii dokumentov florentského snemu vydal Pápežský východný ústav v Ríme jeho päť rečí na obranu jednoty Cirkví. Teraz podáme niekoľko hlavných myšlienok zo štvrtej reči:

"Sme zajedno, že jednota Cirkví je ničो dobré a sväté. Pročo by sme sa ináč vydávali na taku ďaleku cestu a zasadali na koncile? To, že sme tu, hovoríme, je tiež dôkazom, že jednota Cirkví je možná. Na kom teda záleží, aby sa uskutočnila? Na nás samotných! Ak teda záleží na nás, vyplýva z toho i veľká zodpovednosť za Boží dar, ktorý nám priniesol Ježiš. On povedal: Dávam vám svoj pokoj, zanechávam vám svoj mier. Ak budeme podporovať rozbroje, aké tresty nás za to stihnú na večnosti? Mier a pokoj s druhými je láska. Láska je známkou Ježišových učeníkov. Po tom poznajú že ste moji učeníci, ak budete mať lásku jedni k druhým.

Vieme, že to nie je ľahké, pracovať za jednotu. Je to bremeno, ale nebojme sa ho! Brmeno Pánovo je ľahké. Nie je ťažké zachovávať Božie prikázania. Ak potom niekto povie, že zjednotenie Cirkví nie je Božia vôľa, potom sa ho opýtam, prečo sme sa vôbec na koncile zišli?

Zjednocovací /unijný/ koncil ferrarsko-florentský sa na začiatku dlho vliekol

a nevedol k žiadnemu výsledku.

Sme tu v takom krásnom meste - povzdychol si Izidor - a povedali sme mnoho pekných rečí. A výsledok? Žiadny! Čím to je, že takí inteligentní ľudia a takí schopní, nedokážu sa dohodnúť? Vedia, že prišli iba pre jednu-jedinú vec: uskutočnenie jednoty kresťanov. A tej sa nakoniec vyhýbaju. Ako je to možné? Neurobíme ani krôčik dopredu, ak budeme stále rozprávať o tom čo nás rozdeľuje a nie o tom, čo nás spája.

Izidor analyzuje situáciu a vypočítava dôvody, ktoré bránia dohode medzi ľuďmi, ktorí majú - ako sa zdá - dobrú vôľu.

Na prvom mieste je to neschopnosť ustúpiť zo svojich vlastných zvyklostí. Každý z nás sa narodil v istom prostredí. Zvykal si vystupovať, chodiť, rozprávať, žiť istým spôsobom. Svoj spôsob považuje za jedine správny. Odráza sa stretne s ľuďmi, ktorí žijú a chovajú sa ináč. Samozrejme žiada, aby ten druhý sa vo všetkom prispôbil jemu. Nonapadne ho, že by sa mal umiernať a samotný sa všeličomu priučiť podľa rady sv. Pavla: Skúste všetko a ponechajte si to, čo je najlepšie!

Druhý dôvod, prečo sa kresťania nezhodnú, je známy z dennej skutočnosti: keď jeden nemá druhého rád, je úplne zrejmé, že na nom nenájde nič pozitívneho. Nič, čo by obdivoval a čo by ocenil.

Tretí dôvod nezhody sa prejaví v každej diskuzii. Niektorí ľudia radi debatujú. Hovorí, že su preto, aby sa vec prejedнала. Ale predom si zoberu do hlavy, že v debata má zvíťaziť ich mienka. Takáto diskuzia potom ovšem nevedie ku zjednoteniu, ale k rozdeleniu a roztrpčeniu.

Štvrtý dôvod nezhody považuje Izidor za najväčšiu. Tí, ktorí debatujú, obyčajne nehovoria za seba, ale za svoju stranu.

Záleží im teda na tom, aby sa tým svojím najviac ľúbili. Na druhých im nezáleží. Iziđor im cituje text sv. Pavla, o ktorom majú rozjímať: Ak sa budem ľubiť ľuďom, nebudem sa ľubiť Kristovi.

Dokiaľ neprekonáme tieto štyri základné chyby, je zbytočné navzájom sa schádzať a hovoriť o zhode a jednote.

Medzi kresťanmi boli, sú a budú rozdiely. Ale medzi kresťanmi musí prevládať láska, ktorá jediná dokáže rozdiely prekovať. Iba potom budeme môcť jednými ústami a jedným srdcom spievať: Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!

To sú hlavné myšlienky z reči Kyjevského kardinála. Nie je potrebné zdôrazňovať, do akej miery sú aktuálne i dnes. Aby všetci boli jedno, je výslovné pranie Pána Ježiša, je to akoby Jeho posledný odkaz. Rozdelenie kresťanských cirkví, vzájomné exkomunikácie, potieranie a boj medzi nimi - to všetko je pohoršením pre tých, ktorí majú prijať Evanjelium. Kolkokrát sme počuli tieto slová pri ekumenických kongresoch a v modlitbách za jednotu.

Obyčajný človek z ľudu príde potom ľahko s námitkou: Prečo sa teda vy, zástupcovia a hlavy cirkví nezjednotíte?

Keby to bolo také ľahké! V reči kardinála Iziđora sa lepšie ukazujú základy rozdelenia: nestačí si myslieť, že ľudia budú jedno iba spoločným prevolaním hláv cirkví. Jednota Cirkvi je jednota božieho ľudu. Tá nie je možná bez mravných základov, bez lásky, bez vzájomného porozumenia.

Kedy bude jedna Cirkev - pýtali sa jedného biskupa. Až bude vy zjednotení v rodinách, v obci, v spoločnosti. Toto zjednotenie Cirkvi sa ukončí až na konci vekov. Dnes však už vyžaduje poctivú snahu všetkých, aby sme k tomu došli! Koniec.